ARSIMI I LARTE DHE KERKIMI SHKENCOR NE KOSOVE

Dr. Dukagjin Pupovci
Sekretar
Këshilli Kombëtar i Shkencës
7 korrik 2010

Puna kërkimore në Kosovë

- Baza teknologjike e ekonomisë kosovare vazhdon të jetë e dobët për të krijuar nevojën për veprimtari kërkimore-shkencore dhe inovative
- Kjo veprimtari vazhdon të jetë margjinale dhe e bazuar në nisma individuale
- Shpenzimet publike për këtë veprimtari janë rreth 0.1% të BPV (1.85% në BE, 2.47% në vendet e G7)
- Mungon një dialog brenda komunitetit shkencor për avancimin e veprimtarisë

Puna kërkimore në IAL

- Mungesë financimi
- Kuadri i stërngarkuar me mësimdhënie dhe pa obligim formal për kërkime
- Infrastruktura kërkimore inekzistente ose jofunksionale
- Mungesë e qasjes në revista shkencore
- Kapacitete të pamjaftueshme administrative në IAL për mbështetje të aktiviteteve kërkimore

Dukuritë tipike

- Nuk ka programe kërkimore të institucionalizuara, përveç nismave individuale
- Mund të numërohen në gishta partneritetet institucionale në punë kërkimore
- Programet e doktoratës nuk promovojnë punën ekipore, por projektet individuale që janë rezultat i nismave dhe financimeve individuale
- Ka shumë pak raste kur autorët e publikimeve kanë arsye t'i shprehin mirënjohje institucionit amë

Këshilli Kombëtar i Shkencës

Misioni: Përkujdesja për zhvillimin e veprimtarisë kërkimore-shkencore në Kosovë.

Disa nga funksionet:

•i paraqet Qeverisë së Kosovës propozimin e Programit Kombëtar të Shkencës;

•propozon dhe nxit ndërmarrjen e masave për përparimin e veprimtarisë kërkimore-shkencore;

•shqyrton dhe jep mendimin për çështje të tjera të rëndësishme për zhvillimin e gjithmbarshëm të Kosovës, sipas kërkesës së Kuvendit të Kosovës.

Elementet e PKSH

- Fushat e caktuara shkencore që duhet të zhvillohen në mënyrë të veçantë;
- Zhvillimet në veprimtarinë kërkimore-shkencore;
- Pjesëmarrja në projekte kërkimore-shkencore ndërkombëtare;
- Blerja dhe shfrytëzimi i pajisjeve;
- Arsimi sistematik i punëtorëve shkencorë dhe i hulumtuesve;
- Zhvillimi i informacionit shkencor dhe publikimi i rezultateve të arritura të punës kërkimore – shkencore;
- Mjetet e nevojshme për realizimin e Programit Kombëtar të Shkencës

Efekti i dëshiruar
Zhvillimi i përgjithshëm ekonomik dhe shoqëror

Rezultati i pritshëm
Aftësia për t'i vënë të arriturat e shkencës, teknologjitë e reja dhe inovacionet në funksion të zhvillimit

Strukturat
Infrastruktura ligjore
Mekanizmat për financim
Institucionet kërkimore

Proceset
Edukimi i kuadrit
Projektet kërkimore
Bashkëpunimi ndërkombëtar

Burimet
Njerëzit
Infrastruktura fizike
Mjetet financiare

Prioritetet kërkimore të PKSH

1. Mjedisi, energjia dhe resurset natyrore
2. Prodhimi bujqësor dhe siguria e ushqimit
3. Kërkimet shkencore në mjekësi
4. Zhvillimi i shoqërisë së bazuar në dije
5. Studimet gjuhësore dhe kulturore-historike

Prioriteti ndër-horizontal

Teknologjisë Informative dhe Komunikuese

Cka me disiplinat “joprioritare”?

Pozicioni i Këshillit Kombëtar të Shkencës është se disiplinat që nuk janë radhitur në këto fusha prioritare, **duhet të përfitojnë** nga fondi i programeve kërkimore- shkencore të funksionalizuara nga Qeveria, duke inkurajuar aktivitetin kërkimor-shkencor në këto fusha.

Sidoqoftë, fushat prioritare duhet të marrin mbështetje shtesë nga Qeveria, sektori publik dhe privat ne vend, ngase kërkimi-shkencor në këto fusha kontribuon drejtpërdrejtë në zhvillimin e vendit.

Objektivat strategjike të PKSH

1. Zhvillimi i kapaciteteve njerëzore për veprimtari kërkimore- shkencore
2. Zhvillimi i infrastrukturës kërkimore shkencore
3. Ndërkombëtarizimi i veprimtarisë kërkimore-shkencore
4. Forcimi i lidhjeve ne mes të shkencës, të shoqërisë dhe të ekonomisë për të nxitur zhvillimin ekonomik dhe shoqëror
5. Përsosmëri në veprimtarinë kërkimore-shkencore

Objektivat strategjike të PKSH

1. Zhvillimi i kapaciteteve njerëzore për veprimtari kërkimore- shkencore
2. Zhvillimi i infrastrukturës kërkimore shkencore
3. Ndërkombëtarizimi i veprimtarisë kërkimore-shkencore
4. Forcimi i lidhjeve ne mes të shkencës, të shoqërisë dhe të ekonomisë për të nxitur zhvillimin ekonomik dhe shoqëror
5. Përsosmëri në veprimtarinë kërkimore-shkencore

Obje

Zhvillimi i kapaciteteve njerëzore për veprimtari kërkimore-shkencore

- Nxitet zhvillimi i programeve të doktoratës në institucionet e arsimit të lartë.
- Deri në vitin 2015 të paktën 50 kandidatë do të marrin mbështetje për të ndjekur studimet e post-doktoratës
- Deri në vitin 2015 të paktën 100 kandidatë nga Kosova do të ndjekin studimet e doktoratës në 500 universitetet më të mira të botës
- 100 bursa afat-shkurtra mobiliteti për hulumtuesit aktivë.

Objek

Zhvillimi i infrastrukturës kërkimore-shkencore

- Deri në vitin 2012 rishikohet dhe freskohet infrastruktura ligjore (korniza).
- Sigurohen laboratorë dhe pajisjet që përmbushin nevojat optimale të hulumtuesve me mbështetje të plotë ose të pjesshme nga Buxheti i Kosovës.
  10 laboratorëve X 250,000 €
  1 mil € përmes ftesave konkurruese
- Deri në vitin 2012 ndërtohet Sistemi Informativ i KZhT.
- Deri në vitin 2011 sigurohet qasja në bibliotekat elektronike relevante.

Obje

Ndërkombë
arizimi i
veprimtaris
kërkimore-
shkencore

- Mbështetje për botimin e një numri të konsiderueshëm të publikimeve shkencore në revista ndërkombëtare.

- Vlera e përgjithshme vjetore e projekteve të përbashkëta kërkimore me institucionet e huaja është të paktën 2 milion euro duke filluar me vitin 2012.

- Pjesëmarrje e zgjeruar në rrjetet ndërkombëtare hulumtuese

- Bashkëpunim i përmirësuar me studiuesit tanë që punojnë jashtë.

Buxheti

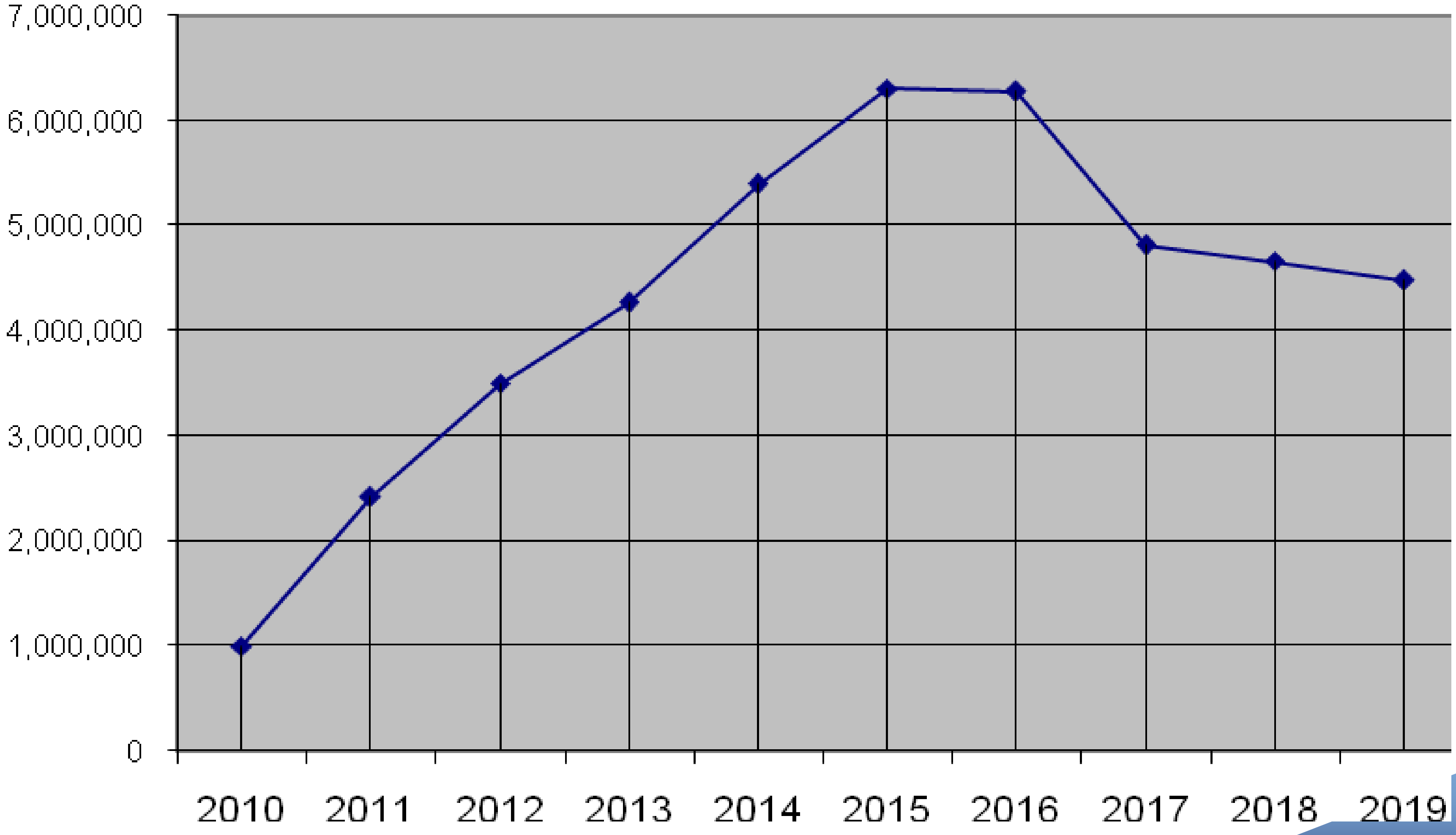

7,000,000
6,000,000
5,000,000
4,000,000
3,000,000
2,000,000
1,000,000
0
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019

JU FALEMINDERIT PËR VËMENDJE